

HARIDUS- JA
TEADUSMINISTEERIUM

Sofia Kudinova
MTÜ EDU VALEM
Tartu mnt 23
10117 Tallinn
Harjumaa

22.11.2022 nr 9.5-2.2/22-
23/9/20

**"Edu Valem" Erakooli riikliku järelevalve õiendi
kinnitamine**

Erakooliseaduse § 23 lõike 1, korrakaitseaduse § 28 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelevalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan „Edu Valem“ Erakooli riikliku järelevalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal palume esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Inna Mikli
peaekspert

Koopia: "Edu Valem" Erakool

Inna Mikli
735 0579
Inna.Mikli@hm.ee

ÕIEND

RIIKLIKU JÄRELEVALVE KOHTA „EDU VALEM“ ERAKOOLIS

SISSEJUHATUS

1. „Edu Valem“ Erakool (edaspidi *kool*) on MTÜ EDU VALEM (edaspidi *pidaja*) hallatav õppeasutus aadressil Tartu mnt 23, Tallinn 10117, Harjumaa.
2. Kool korraldab õpet põhikoolis ja gümnaasiumis, mis tegutsevad ühe asutusena; põhikooli I–III astmes õpetamiseks on koolil tähtjatu tegevusluba ja gümnaasiumis õpetamiseks tähtajaline tegevusluba kehtivusega kuni 31.08.2023.
3. Riiklikku järelevalvet kooli ja selle pidaja tegevuse õiguspärasuse üle teostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaeksperdi korralduse nr 9.5-1/22/3336 „Riikliku järelevalve algatamine „Edu Valem“ Erakoolis“ alusel Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna peaekspertid Inna Mikli ja Katrin Ohakas.
4. Järelevalve algas 17.10.2022.
5. Järelevalve eesmärk oli hinnata, kas kooli gümnaasiumiastme õppe- ja kasvatustegevuse korraldus on kooskõlas tegevusloa taotlemisel esitatud dokumentides sätestatuga, vaadelda õpilaste arengu toetamist ning õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni.
6. Järelevalves vesteldi kooli direktori, logopeedi ning pidaja, nõukogu, õpilaste, õpetajate ja lapsevanemate esindajatega. Tutvuti kooli dokumentatsiooni ja õppekeskkonnaga, külastati tunde ning võrreldi kooli andmeid Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

„Edu Valem“ Erakool on MTÜ EDU VALEM õppeasutus, mis tegutseb Tallinnas aastast 2011. Järelevalve ajal õppis koolis 241 õpilast, neist I kooliastmes 84, II kooliastmes 52, III kooliastmes 78 ja gümnaasiumiastmes 27.

Koolis on eraldi gümnaasiumiastme õppekava, pidaja kinnitas selle dokumendi oma 03.03.2020. a juhatuse otsusega, järelevalve ajal kehtis pidaja 28.02.2022. a otsusega muudetud õppekava. Õppekava üldosas on esitatud kooli väärtused ja eripära, kirjeldatud õppekorraldust, õpikeskkonna mitmekesistamiseks tehtavaid tegevusi, hindamise korraldust, õpilaste arengu

toetamise põhimõtteid, karjääriõppe ja nõustamise korraldust, õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid. Õppekava üldosas ei ole õppeainete vahelise lõimingu põhimõtteid, vaid on kirjutatud, et need on ära toodud õppekava ainevaldkondade kavades. Kooli õppekava üldosa ja ainekavad vastavad nõuetele, kuid vajavad kohati täpsustamist ja täiendamist.

Hea praktikana saab esile tuua, et kooli dokumentides (õppekavas, arengukavas) on kõik muudatused terviktekstis tähistatud: muudetud või lisatud lõigu lõpus on märgitud, millal vastav muudatus on teksti sisse viidud, nii et lugeja näeb, milline oli dokument algselt ja kuidas seda on aja jooksul täiendatud.

Koolis on kehtestanud päevakava, milles puudub tunniplaan ning milles pole kajastatud õppekavavälist tegevust. Tunniplaan on eraldi dokument ja selles on mõned vastuolud õppekava üldosas oleva tunnijaotusplaaniga.

Positiivne on, et koolis pannakse suurt rõhku klassivälisele õppele: korraldatakse arvukalt õppekäike ja muuseumitunde, iga klass osaleb ühes oma projektis ja ühises kooliprojektis. Tundides kasutatakse infotehnoloogiavahendeid, õppetöö mitmekesistamiseks rakendatakse paaris- ja grupitööd.

Direktor on kehtestanud sisehindamise korra, sisehindamine viidi viimati läbi aastal 2019 ning tulemuste põhjal koostati arengukava aastateks 2019–2028. Iga-aastaselt on hinnatud ja analüüsitud juhtimist, õppekava täitmist, õpilaste arengu toetamist mitmete tegevuste, näiteks riiklike ja kooli tasemetööde, põhikooli lõpueksamite tulemuste ning õppetundide vaatluste põhjal, lisaks saab kool oma tegevuse ja tulemuslikkuse kohta infot arenguveestluste ja rahuloluküsitluste kaudu. Kooli sisehindamise puhul saab esile tõsta asjaolu, et õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse hindamiseks kasutatakse mitmeid erinevaid meetodeid ning analüüsid on põhjalikud. Arengukavas püstitatud eesmärgid ja ülesanded ning eelmise õppeaasta sisehindamise tulemused on üldtööplaani koostamise aluseks.

Koolis on kõikidel õpetajatel igal nädalal õpilaste arengu toetamiseks konsultatsioonitunnid, õpilased saavad kõiki hindeid, ka nelju ja kolmesid, parandada. Arenguveestlused toimuvad regulaarselt.

Koolis töötab logopeed, kes annab õpilastele logopeedilist abi. Psühholoog töötab alates 22.09.2022, tema täidab ka haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija (edaspidi *HEVKO*) kohustusi ja vastutab individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmise eest. Järelevalve alguses oli koolis EHISe andmetel kolm haridusliku erivajadusega õpilast, kõik hiljuti välismaalt tulnud. Võõrsilt tulnud õpilastel on täiendavad eesti keele tunnid, kuid järelevalve ajal neil individuaalseid õppekavasid ei olnud. Logopeedilist abi saavad õpilased kanti EHISesse järelevalve ajal. Psühholoogiteenuseid vajavaid ja saavaid õpilasi EHIS järelevalve ajal ei kajastanud, psühholoog alles vaatles õpilasi. Koolis ei ole tagatud eripedagoogi ega sotsiaalpedagoogi teenus, ei ole kindlaks tehtud nende teenuste vajadust.

Koolis on 37 õppe- ja kasvatusala töötajat. Neist direktori, psühholoogi, logopeedi ja 32 õpetaja kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele, 2 õpetaja kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse tunde kool ise ei korralda, teenust ostetakse Tallinna

Kanutiaia Huvikoolist, sealsete õpetajate kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv on nende läbiviidava õppe- ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt piisav, et tagada õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine.

Ära kuulamise eelõendi kohta märkusi ei tehtud, direktor kinnitas oma 04.11.2022 kirjas ja pidaja esindaja 14.11.2022 telefonivestluses, et on eelõendi sisuga nõus.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava vastavus nõuetele

Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus (edaspidi *PGS*) sätestab, et kooli õppe- ja kasvatustegevuse alusdokumendiks on õppekava¹. Erakooliseaduse² (edaspidi *EraKS*) kohaselt kinnitab erakooli õppekava pidaja, kes annab selle eelnevalt arvamuse andmiseks nõukogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule³. Erakooliseadus sätestab, et õppekavas teeb muudatusi nõukogu ja need kinnitab erakooli pidaja⁴.

Koolil on kaks eraldi õppekava: põhikooli kooliastme õppekava ja gümnaasiumi kooliastme õppekava. Direktor selgitas⁵, et ajal, mil gümnaasiumiastme õppekava hakati tegema, oli põhikooli õppekava juba olemas, lisaks tundus koostajatele, et eraldi on parem. Pidaja kinnitas gümnaasiumi kooliastme õppekava (edaspidi *õppekava*) 03.03.2020. a juhatuse otsusega, õppekava muudatused 15.04.2020. a ja 30.11.2020. a juhatuse otsustega. Järelevalve ajal kehtis pidaja 28.02.2022. a otsusega muudetud õppekava. Muudatused otsustas juhatusele kinnitamiseks saata kooli nõukogu⁶, eelnevalt arutasid neid kooli õppenõukogu⁷ ja õpilasesindus⁸. Seega on muudatused nõuetele vastavalt kehtestatud.

Õigusselguse tagamiseks peaks dokumenti kehtestades lisama kehtestamise dokumendile ka vastavasisulise dokumendi ehk kehtestamise otsusele õppekava koos kõigi selle lisadega: oluline on, et dokumendi lisad on selle lahutamatud osad. Pidaja juhatuse otsusele õppekava lisatud ei ole.

Hea praktikana saab esile tuua, et kõik muudatused on õppekava terviktekstis tähistatud: muudetud või lisatud lõigu lõpus on märgitud, millal vastav muudatus on teksti sisse viidud. See aitab jälgida, milline dokument algselt oli ja kuidas seda on aja jooksul täiendatud. Õppekavas aitab orienteeruda ka aligusosas ära toodud jaotus⁹, kus on välja toodud kõik punktid ja alapunktid, mis dokumendis on.

Vastavalt gümnaasiumi riiklikus õppekavas (edaspidi *GRÕK*) sätestatule on õppekava üldosas esitatud kooli väärtused ja eripära, kirjeldatud õppe-, sh ka distantsõppe korraldust,

¹ PGS, § 17 lg 1.

² EraKS, § 11 lg 2.

³ PGS, § 17 lg 2.

⁴ EraKS, § 11 lg 3.

⁵ Vestluse protokoll nr 3.

⁶ Kooli nõukogu 23.02.2022 koosoleku protokoll nr 1.

⁷ Kooli õppenõukogu 21.02.2022 koosoleku protokoll nr 2.

⁸ Õpilasesinduse 22.02.2022 koosoleku protokoll nr 4.

⁹ Õppekava üldsätted.

õppekoormuse kujunemise põhimõtteid ja õpikeskkonna mitmekesistamiseks tehtavaid tegevusi, õppima asumise, hindamise ja gümnaasiumi lõpetamisega seonduvat, õpilaste arengu toetamise ja täiendava juhendamise põhimõtteid ning haridusliku erivajadusega õpilaste õppe korraldust, õpilaste teavitamise ja nõustamise põhimõtteid, õpilasuurimuse või praktilise töö korraldust, liikluskasvatuse, karjääriõppe ja nõustamise korraldust, õpilaste teavitamisega seonduvat, õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid. Üldosa on ära toodud ka õppekava uuendamise ja täiendamise kord.

Kooli õppekava üldsätetes¹⁰ ja üldosas¹¹ on õppe-eesmärkidena nimetatud kooliastmetes taotletavate pädevuste kujundamine. Gümnaasiumis on ainult üks kooliaste, mistõttu ei saa viidata kooliastmetele mitmuses, ning määruse gümnaasiumi pädevusi reguleeriv paragrahv¹² on alates 29.08.2014 kehtetu.

Õppekava põhjal väljendub kooli eripära¹³ avatud õpikeskkonnaga kooliks olemises, kus edendatakse loovust ja kasutatakse õpitulemuste omandamisele kaasaaitavaid nüüdisaegseid õppemeetodeid, mis on suunatud õpilaste motivatsiooni ja tulemuslikkuse suurendamisele. Õppe kavandamisel ja korraldamisel keskendutakse eelkõige õpilaste praktilise intelligentsuse kujunemise toetamisele. Direktor selgitas¹⁴, et kool teeb koostööd erinevate asutustega, näiteks on õpilastel muuseumitunnid, õppetöös kasutatakse digivahendeid ja -keskkondi, tehakse grupi- ja paaristööd, mängitakse rollimänge, osaletakse projektides. Praktilise intelligentsuse kujundamise all mõeldakse direktori sõnul¹⁵ seda, et õpilane peab arendama oskust oma õpiteed ise kujundada ja ise valikuid teha, kuid õpetajad on talle seejuures toeks.

Õppekavas¹⁶ on kirjutatud, et gümnaasiumis saab õpinguid alustada iga õpilane, kellega kooli pidaja on sõlminud lepingu ning kellel on omandatud põhiharidus. Direktoriga vesteldes selgus¹⁷, et nii on oma kooli õpilastega, teistest õppeasutustest tulijad peavad sooritama testid matemaatikas, eesti ja inglise keeles ning kooli võetakse need õpilased, kes saavad vähemalt 75% võimalikust maksimaalsest tulemusest. Arusaamatuste vältimiseks tuleb kas sisseastumistingimusi täpsustada või peab kool lähtuma oma kehtivatest dokumentidest.

Õppekavas¹⁸ on kirjutatud pealkirja „Õppeainete vahelise lõimingu põhimõtted“ all, et valdkonnasisesed ja õppeainete lõimingu võimalused teiste ainevaldkondadega on kirjeldatud riikliku õppekava ning kooli õppekava ainevaldkondade kavades. See pole küll otsesõnu kooskõlas määrusega¹⁹, mis sätestab, et õppeainete vahelise lõimingu põhimõtted esitatakse kooli õppekava üldosas, kuid kuna kooli gümnaasiumi õppekava on ühtne tervik, mitte eraldi dokumendid, siis on ainevaldkondade kavades kirjeldamine põhjendatud, arvestades, et üldosas on vastav viide olemas.

¹⁰ Õppekava üldosa, p 6.

¹¹ Õppekava üldosa, p 2.1.

¹² GRÕK, § 5.

¹³ Õppekava üldosa, p 1.

¹⁴ Vestluse protokoll nr 3.

¹⁵ Vestluse protokoll nr 3.

¹⁶ Õppekava üldosa, punkt 3.

¹⁷ Protokoll nr 3.

¹⁸ Õppekava üldosa, p 4.7.

¹⁹ GRÕK, § 19 lg 6 p 2.

Distantsõppe korralduse²⁰ kirjelduses on sätestatud, et distantsõppes ei ole tunni salvestamine ja salvestiste jagamine ilma eelneva kokkuleppeta lubatud. Tekstis ei ole ära toodud, kes kokku leppima peavad. Direktor selgitas²¹, et loa annab üldjuhul õpetaja, keerulisematel juhtudel direktor. Arusaamatuste vältimiseks tuleks õppekavas salvestamisega seonduvat täpsustada, et oleks üheselt arusaadav, kelle luba salvestamiseks ja salvestiste jagamiseks vaja on.

Kooli õppekava õppeainete ja kursuste kavad vastavad üldjoontes õigusaktidega²² kehtestatud nõuetele, kuid muusika ja kunsti ainekavad kopeerivad täpselt gümnaasiumi riikliku õppekava lisa 6, õppekava ainekavasid muutes tuleks välja tuua kooli eripära. Kooli õppekava²³ kohaselt kirjeldatakse üldpädevuste kujundamine ja lõiming ainevaldkondade kavades, kuid kehalise kasvatusainekavas on kopeeritud vaid gümnaasiumi riiklikku õppekava. Kehalise kasvatusainekavas on kirjutatud, et sportmängudest on kool valinud korv- ja jalgpalli ning taliala on uisutamine, kuid kirjeldatakse ka võrkpalli ja suusatamise õppesisu. Direktori²⁴ ja õpilastega²⁵ vesteldes selgus, et kehalises kasvatuses tundides õpetatakse ja õpitakse nii korv-, jalg- kui võrkpalli mängima, nii uisutama kui suusatama. Seega tuleks kehalise kasvatusainekava täpsustada.

Kooli gümnaasiumi õppekava on koosõlas EraKSis ning GRÕKis sätestatuga, kuid õppekava vajab täpsustamist.

Seadus sätestab, et kehtiv õppekava peab olema kooli veebilehel täies mahus avalikustatud²⁶. Õppekava on kooli veebilehel kättesaadav.

1.1. Ettepanekud pidajale

- 1.1.1. Dokumente kehtestades lisada õigusselguse tagamiseks kehtestamise dokumendile ka vastavasisuline dokument ehk õppekava kehtestamise otsusele õppekava koos kõigi selle lisadega, et oleks üheselt mõistetav, milline dokument kehtestatud on.
- 1.1.2. Nõukogul kehtestada sisseastumistingimused, et oleks arusaadav, kes soovijatest kooli gümnaasiumiastmesse õppima pääseb.

1.2. Ettepanekud direktorile

- 1.2.1. Täpsustada õppekava üldosas distantsõppe kokkulepete sõnastust, et salvestamise ja salvestiste jagamisega seonduv oleks üheselt mõistetav.
- 1.2.2. Tuua õppekava ainekavades välja kooli eripära, et oleks aru saada, mille poolest teistest õppeasutustest erinetakse.
- 1.2.3. Täpsustada kehalise kasvatusainekava sõnastust nii, et oleks aru saada, milliseid sportmänge ja talialasid õpitakse.

²⁰ Õppekava üldosa, p 4.12.

²¹ Vestluse protokoll nr 3.

²² EraKS, § 11 lg 4, GRÕK, lisad 1–6.

²³ Õppekava üldosa, p 4.7.

²⁴ Vestluse protokoll nr 3.

²⁵ Vestluse protokoll nr 2.

²⁶ PGS, § 25 lg 6, § 69 lg 1.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Seadus sätestab²⁷, et direktor kehtestab kooli päevakava, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava üheks osaks on tunniplaan²⁸. Direktor on kehtestanud²⁹ päevakava, kuid ei ole kehtestamise käskkirjale päevakava lisanud, käskkiri ja päevakava ei ole omavahel seotud. Õigusselguse tagamiseks peaks päevakava vormistama kehtestamise käskkirja lisana. Päevakavas puudub tunniplaan ning dokumendis ei ole kajastatud õppekavavälist tegevust. Järelevalves kinnitas direktor³⁰, et koolis töötavad pikapäevarühmad ühes koolihoones õhtul kella 18ni ja teises majas 19ni ning sel ajal on õpilastel ka mitmeid kooli poolt korraldatavaid aineringe. Direktori sõnul³¹ ta ei teadnud, et pikapäevarühmade ja aineringide tegevust peab päevakavas kajastama, samuti ei teadnud ta seda, et tunniplaan tuleb päevakava lisana vormistada.

Kooli õppekava üldosas³² on tunnijaotusplaan, milles on ära toodud riikliku õppekava kohustuslikud kursused ning kooli valitud kursused, kokku 100 kursust. Tunnijaotusplaanis ja kooli tunniplaanis on erinevusi, nii on tunniplaanis 11. klassis neli eesti keelt, tunnijaotusplaanis aga kolm. Direktori sõnul³³ on tunniplaani sattunud viga. Inimeseõpetust on tunnijaotusplaanis üks tund nii 11. kui 12. klassis, kuid tegelikult õpitakse direktori sõnul³⁴ 11. klassis inimeseõpetuse asemel hoopis sotsiaallainete valikkursust psühholoogiat ja nii on märgitud ka tunniplaanis. Tunnijaotusplaani põhjal on 11. klassil kaks, kuid tunniplaani põhjal neli ajalootundi. Direktori sõnul³⁵ on tunniplaanis nimetatud ajalooks ka valikkursusi. Õppekava tunnijaotusplaani ja tunniplaani tuleb täpsustada nii, et need vastaksid õppesisule, oleksid üheselt arusaadavad ja omavaheliste vastuoludeta.

Kooli põhikirjas on sätestatud³⁶, et õppekeeleks on põhikoolis vene keel, gümnaasiumis eesti keel. Järelevalves vaadeldi eesti keele, ajaloo- ja geograafiatundi, need toimusid eesti keeles. Vene keeles on kooli gümnaasiumiosas vaid vene keele, matemaatika-, füüsika- ja keemiatunnid. GRÕKis sätestatud³⁷ nõue, et vähemalt 60% tundidest peab toimuma eesti keeles, on täidetud. Suur osa koolimajas stendidel ja tahvlitel esitatud infost, k.a tunniplaan, on venekeelne. Õpilastel peaks olema võimalus koolikeskkonnas väljaspool tunde eesti keelega rohkem kokku puutuda ja eestikeelset infot lugeda.

Seadusest tulenevalt³⁸ tuleb õpilasi õppeveerandi või kursuse algul peamistest läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitada ning kool peab looma statsionaarses õppes õppivate õpilaste vanematele võimalused

²⁷ PGS, § 25 lg 6.

²⁸ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määrus nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“, § 10 lg 1.

²⁹ Direktori 31.08.2022 käskkiri nr 1-1/13.

³⁰ Vestluse protokoll nr 3.

³¹ Vestluse protokoll nr 3.

³² Õppekava p 4.1.

³³ Vestluse protokoll nr 7.

³⁴ Vestluse protokoll nr 7.

³⁵ Vestluse protokoll nr 7.

³⁶ Põhikiri, p18.1.

³⁷ GRÕK, § 11 lg 2.

³⁸ PGS, § 55 lg 3.

sellekohase infoga tutvumiseks. Õppekavas on kirjutatud³⁹, et seda tehakse kooli kodukorras sätestatud korras. Kodukord sätestab⁴⁰, et õpilasi ja vanemaid teavitatakse eKooli kaudu. Järelevalves ilmnes, et mitmed õpetajad on eKooli märkinud, et tegemist on sissejuhatava tunniga, kuid pole läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest kirjutanud. Vestlusel⁴¹ kinnitasid õpetajad, et nad teavitavad õpilasi, õpilased kinnitasid⁴², et õpetajad räägivad kursuse esimese tunni ajal nii peamistest läbitavatest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest kui planeeritavatest üritustest. Tunnis räägitu ei jõua alati lapsevanemateni ning ka õpilastel oleks hea esimesel tunnil jagatud info kursuse jooksul uuesti üle vaadata, seega peaksid õpetajad läbitavad teemad, vajalikud õppevahendid, hindamise korralduse ja planeeritavad üritused eKoolis välja tooma. Direktor selgitas⁴³, et vastava info kandmine eKooli on võimalik ning seda hakatakse tegema.

Õpilasel ja tema vanemal on õigus saada teavet saadud hinnete ja hinnangute kohta. Klassipäevikusse kantakse õpilase õppimise käigus saadud hinded⁴⁴. Järelevalve ajal olid eKooli hinnete kohta sissekanded tehtud.

Õppekavas on sätestatud⁴⁵, et koolis kasutatakse pädevuste kujundamiseks ja õpikeskkonna mitmekesistamiseks mitmeid õppekava rakendamist toetavad tegevusi: ekskursioone, teatri-, kino- ja kontserdikülastusi, matku, üritusi, kooli ja kalendritähtpäevadega seotud ettevõtmisi, spordisündmusi, õpilasuurimusi ja praktilisi töid tutvustavaid konverentse, projektipäevi ja heategevusüritusi. Kõikidel klassidel on õppekäigud ja muuseumitunnid, 2020/2021. õppeaastal oli kokku 48 muuseumitundi⁴⁶. 2021/2022. õppeaastal oli 35 õppekäiku ja muuseumitundi, mõnel osales mitu klassi. Osa planeeritud muuseumitundidest jäi COVID-19 piirangute tõttu ära⁴⁷. Direktor tõstis esile⁴⁸ ka projektipäevi ja kooli olümpiaadide nädalat kui õpikeskkonna mitmekesistamise võimalusi.

2.1. Ettepanekud direktorile

- 2.1.1. Dokumente kehtestades lisada õigusselguse tagamiseks kehtestamise dokumendile vastavasisuline dokument ehk päevakava kehtestamise käskkirjale lisada lisana päevakava.
- 2.1.2. Esitada tunniplaan päevakava lisana, et oleks selge, milline tunniplaan kehtib.
- 2.1.3. Täpsustada tunniplaanis õppeainete nimetusi, et oleks arusaadav, milline tund millal toimub ning kas tegemist on riikliku või kooli poolt valitud kursusega.
- 2.1.4. Kasutada koolikeskkonnas eesti keelt, et õpilased puutuksid eesti keelega rohkem kokku ja saaksid eestikeelset infot.

³⁹ Õppekava, p 12.

⁴⁰ Kodukod, p 3.1.

⁴¹ Vestluse protokoll nr 6.

⁴² Vestluse protokoll nr 2.

⁴³ Vestluse protokoll nr 7.

⁴⁴ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 13 lg 1.

⁴⁵ Õppekava, p 6.

⁴⁶ Õppenõukogu 26.08.2021 koosoleku protokoll nr 4, lisa 1 „2020/2021. õppeaasta töö kokkuvõte“.

⁴⁷ Õppenõukogu 29.08.2022 koosoleku protokoll nr 6, lisa 1 „2021/2022. õppeaasta töö kokkuvõte“.

⁴⁸ Vestluse protokoll nr 3.

- 2.1.5. Esitada info kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest eKoolis, et õpilased ja vanemad saaksid õpitavast korrektse ülevaate.

2.2. Ettekirjutused pidajale

- 2.2.1. Tagada koolis õppe- ja kasvatustegevuse läbiviimine kooli õppekava tunnijaotusplaanis sätestatu kohaselt, lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõikes 1 sätestatud vastavalt käesoleva õiendi punktis 2 toodud selgitustele. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, täitmist tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.01.2023.
- 2.2.2. Tagada kooli päevakava kehtestamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikele 6, mille kohaselt päevakava peab kajastama õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühmas, ringides ja stuudiotest korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Täitmise tähtaeg: 01.01.2023.

3. Õppe- ja kasvatustegevuse korralduse ja tulemuslikkuse hindamine koolis

Seadus sätestab⁴⁹, et koolis tuleb teha sisehindamist ning koostada sellest lähtuvalt arengukava. Kooli sisehindamise korra kehtestab direktor⁵⁰, andes selle eelnevalt arvamuse andmiseks nõukogule. Kooli sisehindamise korra on kehtestanud direktor oma käskkirjaga⁵¹, selle on heaks kiitnud kooli nõukogu⁵². Direktori käskkiri ei ole dokumendi endaga seotud. Sisehindamise kord tuleks vormistada käskkirja lisana, et oleks üheselt arusaadav, milline dokument käskkirjaga kehtestatud on.

Sisehindamise korras on kirjutatud, et sisehindamisel selgitatakse välja kooli tugevused ja parendusvaldkonnad, analüüsitakse õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnatakse nende tulemuslikkust⁵³ ning et sisehindamine tähendab kõiki süstemaatilisi meetmeid, mille eesmärk on tagada, et kooli tegevust kavandatakse, korraldatakse, teostatakse ja arendatakse kooskõlas vastavates õigusaktides sätestatud või nendest tulenevate nõuetega⁵⁴, kuid tekstist ei selgu, kuidas sisehindamist konkreetselt tehakse, nt milliseid meetodeid kasutatakse, ning mis need süstemaatilised meetmed on. Vestlusel selgitas direktor⁵⁵, et õpetajad, õpilased ja vanemad osalevad riiklikel ja kooli küsitlustel, et analüüsitakse õppetulemusi ja külastatakse tunde, nii õpilastel kui õpetajatel on arenguvestlused. Sisehindamise korras on kirjas, et sisehindamisse kaasatakse kooli töötajad enda vastutusvaldkonnas⁵⁶. Dokumendist jääb selgusetuks, kes kaasatavad kooli töötajad on ning mis on nende ülesanne. Direktor selgitas⁵⁷, et on kaasanud administraatori, kes on eesti keele õpetaja, ja huvijuhi, õpetajad vaatavad üksteise tunde, analüüsivad oma tööd.

Kooli viimane sisehindamise aruanne koostati 2016/2017., 2017/2018. ja 2018/2019. õppeaasta

⁴⁹ PGS, § 78 lg 1.

⁵⁰ PGS, § 78 lg 3.

⁵¹ Direktori 17.06.2019 käskkiri nr 1-1/8.

⁵² Kooli nõukogu 17.06.2018 koosoleku protokoll nr 5.

⁵³ Sisehindamise kord, p 1.1.

⁵⁴ Sisehindamise kord, p 3.4.

⁵⁵ Vestluse protokoll nr 3.

⁵⁶ Sisehindamise kord, p 2.1.2.

⁵⁷ Vestluse protokoll nr 3.

põhjal ning selle alusel valmis arengukava perioodiks 2019–2028, dokument kehtestati pidaja juhatuse otsusega⁵⁸. Otsusele ei ole arengukava lisana lisatud. Järelevalve ajal kehtis 01.10.2020 jõustunud täiendatud arengukava, mis on kinnitatud pidaja juhatuse otsusega⁵⁹, eelnevalt on selle dokumenti muudatustele heakskiidu andnud õpilasesindus⁶⁰ ja õppenõukogu⁶¹. Muutmise otsuse juurde arengukava lisatud ei ole. Arengukava kehtestamise otsuse juurde peaks vormistama lisana ka dokumendi enda, et oleks täpselt näha, milline konkreetne dokument millise otsusega on kinnitatud. Positiivse näitena saab esile tõsta, et arengukava algusosas on otsused, millega dokument on kinnitatud ja muudetud, ning dokumendi terviktekstis on iga lisatud või muudetud lõigu lõpus ära toodud, millal arengukava selle lõiguga täiendatud on.

Arengukavas on sisehindamisel tehtud analüüsile tuginedes esile toodud kuus olulisemat arengusuunda: koolis rakendatakse õppimise ja õpetamise meetodeid, mis tagavad õpitahte ning õppimine on keskendunud teaduspõhisusele ja pädevustele; rakendatakse „heaolu loova kooli“ ja „igale õpilasele tema võimetele ja soovidele vastava õpitee kujundamise“ kontseptsiooni; õpilased valdavad eesti keelt tasemel, mis võimaldab probleemideta edasiõppimise eesti õppekeeles; koolis töötavad uuendusmeelsed ja pädevad õpetajad, kellel on suurepärased digioskused; kool on avatud ja usaldusväärne, põhineb ühistel väärtustel ja üksteist toetaval koostööl; teabevaldus on paberivaba, efektiivne ja kiire.

Õppekavas on kirjutatud, et kooli eripära väljendub avatud õpikeskkonnaga kooliks olemises, kus edendatakse loovust. Arengukavas loovuse edendamise seadumise ei kajastata, selles valdkonnas arengusuundi ei ole, eesmärgi ei seata. Seega ei ole arengukava koostades õppekavas toodud kõigist eripäradest lähtutud.

Seadus⁶² sätestab, et sisehindamine on pidev protsess, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Koolis korraldatakse sisehindamist mitmel viisil⁶³. Analüüsitakse õppetöö tulemusi, näiteks on välja töötatud spetsiaalne kontrolltööde hindamise vorm, milles vaadeldakse erinevate ülesannete sooritamise taset. Käiakse tundides, vaadeldakse õpetajate tööd ja metoodilisi oskusi, vesteldakse õpetajate, õpilaste ja nende vanematega. Analüüsitakse tasemetööde ja lõpueksamite tulemusi, tuuakse välja asjaolud, mis edu ja ebaedu põhjustavad, võrreldakse kooli õpilaste tulemusi Eesti ja Tallinna keskmiste tulemustega ning lõpueksamite tulemusi ka kooli eelneva õppeaasta tulemustega. Näiteks 2021/2022. õppeaasta eesti keele tasemetöö puhul on välja toodud⁶⁴, et õpilastele valmistas kõige rohkem raskusi rääkimine ning mõnikord ei saanud nad küsimustest aru. Koolis korraldatakse oma tasemetöid, 2021/2022. õppeaastal olid niisugused tasemetööd eesti keeles (5., 6. ja 9. klassil), matemaatikas (5.–9. ja 11. klassil tasemetöö teisel ning 2.–4. klassil tasemetööd nii esimesel kui teisel poolaastal), vene keeles (2.–4., 7., 8. ja 10. klassil) ja inimeseõpetuses (8. klassil). Ka nende tööde puhul analüüsitakse, millised ülesanded

⁵⁸ Mittetulundusühingu EDU VALEM 17.06.2019. a juhatuse otsus.

⁵⁹ Mittetulundusühingu EDU VALEM 28.02.2020. a juhatuse otsus.

⁶⁰ Õpilasesinduse 27.02.2020 koosoleku protokoll nr 4.

⁶¹ Õppenõukogu 26.02.2020 koosoleku protokoll nr 4.

⁶² PGS, § 78 lg 1.

⁶³ Õppenõukogu 26.08.2021 protokoll nr 4, lisad 1, 2 ning 29.08.2022 protokoll nr 6, lisad 1 ja 2; vestluse protokoll nr 3.

⁶⁴ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

õnnestusid ja millistega oli õpilastel raskusi, näiteks matemaatika puhul on õppeaasta kokkuvõttes välja toodud⁶⁵, et mõnikord ei saanud õpilased ülesannetest aru, et probleeme oli funktsionaalse lugemisega ning et seda oskust tuleb arendada. Tehakse kokkuvõtted olümpiaadidel ja ainevõistlustel osalemisest ja tulemustest ning hinnatakse kooli olümpiaadide nädalast osavõttu. Korraldatakse ankeetküsitlusi, nii õpilased, õpetajad kui lapsevanemad osalevad riiklikes rahuloluküsitlustes, kooli juht analüüsib saadud tulemusi, võrdleb neid Eesti keskmisega ning toob välja probleemid, millega tuleb tegeleda. Analüüsitakse ka tugisüsteemide tegevust ja kasutegurit. Lisaks vaadeldakse klassivälist tegevust ja ringide tööd ning nende mõju ja tulemusi. Kontrollitakse hindamist, eKooli täitmist, kodukorrast ja turvalisuse nõuetest kinnipidamist, kooli ruumide olukorda ja õppevahendite olemasolu. Igal õppeaastal peetakse nii õpilaste kui õpetajatega arenguveestlusi.

Direktor selgitas⁶⁶, et koostab igaks õppeaastaks sisekontrolli kava. 2021/2022. õppeaasta kavas⁶⁷ on planeeritud näiteks eKooli päevikute täitmise kontroll, uute õpetajate ja 1. klasside tundide vaatlused, 1. klassi õpilaste õpivalmiduse väljaselgitamine. Kuna 2020/2021. õppeaasta matemaatika testide tulemused ei olnud piisavalt head, siis on planeeritud 5.–9. klassi matemaatikatundide külastamine ning matemaatikaõpetajate metoodiliste oskuste kontrollimine. Direktori sõnul⁶⁸ külastas tema tunde ja andis õpetajatele tagasisidet, eKooli täitmist aitasid kontrollida administraator ja huvijuht.

Sisehindamise tulemused on kokku võetud arengukava täitmise ülevaadetes ja õppeaasta töö kokkuvõtetes⁶⁹. Järelevalves tutvuti direktori poolt koostatud 2020/2021. ja 2021/2022. õppeaasta arengukava täitmise ülevaadetega, mõlemad on üles ehitatud nii, et kirjeldatakse ja analüüsitakse, mida arengukavas toodud arengusuundade edendamiseks tehti, mida saavutati ning millised olid takistused ja puudused. 2020/2021. õppeaasta tulemuste puhul tuuakse esile projektõpet, paaris- ja rühmatöö kasutamist, nn probleemõpet, uurimusõpet, kirjutatakse, et on vaja tugevdada tööd võimekate ja andekate õpilastega. Ülevaates ei puudutata kuuendat arengusuunda. 2021/2022. õppeaasta tulemuste puhul on vaadatud kõiki kuut arengukava arengusuunda, välja on toodud nii saavutatud tulemused kui ka puudused, näiteks on kirjutatud, et andekate õpilaste toetamisel tehtud töö pole olnud piisav ja et seda tuleb jätkata. Arengukava täitmisest tegi direktor ülevaate kooli nõukogu koosolekul⁷⁰.

2020/2021. ja 2021/2022. õppeaasta töö kokkuvõtteid tutvustas direktor õppenõukogu koosolekul⁷¹. Kuigi päevakorrapunktid kandsid nimetust „Kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemuste läbiarutamine ja kooli juhtkonnale ettepanekute tegemine kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks“, ei ole protokollitud ühtegi küsimust, täiendust, sõnavõttu ega ettepanekut. Õppenõukogu ülesanne on arutada õppeaasta lõpul läbi kooli õppe- ja kasvatustegevuse tulemused ja teha kooli juhtkonnale ettepanekuid kooli õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks⁷². Koosolekute protokollide põhjal õppenõukogu liikmed

⁶⁵ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

⁶⁶ Vestluse protokoll nr 3.

⁶⁷ Sisekontrolli kava 2021–2022.

⁶⁸ Vestluse protokoll nr 3.

⁶⁹ Õppenõukogu 26.08.2021 protokoll nr 4, lisad 1 ja 2; õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisad 1 ja 2.

⁷⁰ Nõukogu 28.01.2021 koosoleku protokoll nr 2 ja 31.03.2022 koosoleku protokoll nr 2.

⁷¹ Õppenõukogu 26.08.2021 protokoll nr 4 ja lisa 1; õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6 ja lisa 1.

⁷² Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 6.

seda teinud ei ole. Direktori sõnul⁷³ on õppenõukogus enamasti teemad, mida on juba varem arutatud, õpetajad teevad ettepanekuid arenguestlustel ja töökoosolekutel. Õpetajad kinnitasid⁷⁴, et neil toimuvad sageli töökoosolekud, kus nad teevad ettepanekuid õppe- ja kasvatustegevuse parendamiseks, samuti teevad nad ettepanekuid arenguestlustel ning tihti räägivad mingi idee tekkides sellest kohe direktorile. Õpetajate sõnul⁷⁵ nende ettepanekutega arvestatakse.

Üldtööplaan on kooli õppe- ja kasvatustegevuse alane kohustuslik dokument⁷⁶, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, mis peab lähtuma kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest⁷⁷. Kooli üldtööplaanis tuleb esitada ka väljaspool õppetundi toimuvad liikluskasvatust toetavad tegevused⁷⁸. Üldtööplaan vormistatakse alapunktidena vastavalt tegevusvaldkondadele, igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtsused⁷⁹. Õppenõukogu ülesanne on kinnitada üldtööplaan enne õppeaasta algust⁸⁰.

Õppenõukogu kinnitas 2021/2022. õppeaasta kooli üldtööplaani 26.08.2021 koosolekul⁸¹, üldtööplaan on vormistatud koosoleku protokollis lisana nr 2. Üldtööplaan vastab nõuetele: selles on kõigist arengukava kuuest arengusuunast ja õppekavast lähtuvaid ülesandeid ja tegevusi. Sisehindamise tulemusena koostatud 2020/2021. õppeaasta kokkuvõttest tulenevad 2021/2022. õppeaastaks seatud eesmärgid: digipädevuste kujundamine, andekate õpilaste toetamine, matemaatika õppe tulemuslikkuse analüüsimine ja õppe kvaliteedi tõstmiseks meetmete kavandamine, liikumise, tervise ja koolispordi toetamine. Üldtööplaani on kavandatud kõikidest nendest eesmärkidest tulenevaid tegevusi. Dokumendis on ka liikluskasvatusega seotud tegevused. Õppenõukogu tegevused on üldtööplaanis märgitud, kõik need tegevused tulenevad õppenõukogule õigusaktidega pandud ülesannetest.

2022/2023. õppeaasta üldtööplaani kinnitas õppenõukogu 29.08.2022 koosolekul⁸², üldtööplaan on vormistatud koosoleku protokollis lisana nr 2. Ükski õppenõukogu liige ühtegi ettepanekut ega täiendust ei teinud, üldtööplaani kinnitamise poolt olid kõik koosolekul osalejad. Direktori sõnul⁸³ arutatakse õppetöö tulemusi ja tehakse järgmise õppeaasta plaane arenguestlustel ja arvukatel töökoosolekutel ning seepärast õppenõukogu koosolekul lihtsalt dokument kinnitatakse. Üldtööplaanis on kõigi arengukava arengusuundade kohta seatud ülesanded ja tegevused (näiteks viiakse läbi õpetajate ja õpilaste rahulolu-uuring, toidukuul tegeletakse toidujäätmete vähendamise, energiakuul energia säilitamise, jäätmete kuul prügi sorteerimisega, keskkonnanädalal on eri vanuserühmadele erinevad viktoriinid), õppekavast, õppeaasta eesmärkidest ning eelmise õppeaasta töö kokkuvõttest tulenevad (funktsionaalse

⁷³ Vestluse protokoll nr 3.

⁷⁴ Vestluse protokoll nr 6.

⁷⁵ Vestluse protokoll nr 6.

⁷⁶ PGS, § 70 lg 1 p 1.

⁷⁷ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 4 lg 1.

⁷⁸ Vabariigi Valitsuse 20.10.2011. a määrus nr 136 „Laste liikluskasvatuse kord“, § 5 lg 1 ja § 6 lg 6.

⁷⁹ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määrus nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“, § 5.

⁸⁰ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määrus nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“, § 2 p 2.

⁸¹ Õppenõukogu 26.08.2021 koosoleku protokoll nr 4, p 3.

⁸² Õppenõukogu 29.08.2022 koosoleku protokoll nr 6, p 2.

⁸³ Vestluse protokoll nr 3.

lugemisoskuse tõhustamine, digioskuste arendamine algklassides), liiklusalase kasvatusesega seotud ning õppenõukogu ülesanded ja tegevused. Iga plaanis kavandatava ülesande kohta on ära toodud tegevused, läbiviimise aeg ja vastutajad. Kohati on ülesannete asemel tegevused, tegevuste asemel ürituste ja ettevõtmiste nimed või nimetused, nt on ülesannete lahtris kooli olümpiaadide korraldamine, läbiviimine ja analüüs, mis on sisult tegevus, ja samas tegevuste lahtris kooli olümpiaadide nädal „Teadmiste maraton“ ehk ürituse nimetus ja nimi. Ülesannete lahtris on üldpädevustega seotud tunniväliste tegevuste korraldamine, mis on pigem tegevus, tegevuste all on vastavas lahtris teadmiste päev „Reipalt koolipinki“ ehk ürituse nimetus ja nimi. Seega tuleks täpsustada üldtööplaani sõnastust.

3.1 Ettepanekud direktorile ja pidajale

- 3.1.1. Vormistada sisehindamise kord kehtestamise käskkirja lisana, et oleks näha, milline dokument käskkirjaga kehtestatakse.
- 3.1.2. Täpsustada sisehindamise korras, milliseid meetodeid sisehindamisel kasutatakse, kes kooli töötajatest sisehindamises osalevad ja millised on osalejate ülesanded.
- 3.1.3. Lisada arengukava kehtestamise otsusele lisana arengukava, et oleks näha, milline dokument otsusega kehtestatud on.
- 3.1.4. Arengukava koostades või muutes lähtuda kooli eripärast, et eripära veelgi esile tõsta ja edasi arendada.
- 3.1.5. Innustada kooli õppenõukogu liikmeid juhtkonnale õppe- ja kasvatusetegevuse parendamiseks ettepanekuid tegema ning kajastada need ettepanekud ka protokollis.
- 3.1.6. Üldtööplaani koostades täpsustada sõnastust, ennekõike planeeritavaid ülesandeid ja tegevusi, et need oleksid üheselt mõistetavad.

4. Õpilaste arengu toetamine ning kooli tugevused ja parendusvaldkonnad

Seadus⁸⁴ sätestab, et kvaliteetne üldharidus järgib kaasava hariduse põhimõtteid ning et tulenevalt õpilase individuaalsest vajadusest tagatakse talle võimetekohane õpe ja vajalik tugi õpetajate, tugispetsialistide, abiõpetajate ja teiste spetsialistide koostöös⁸⁵. Kooli õppekava⁸⁶ põhjal on õppetegevus korraldatud viisil, et õppija individuaalne ja sotsiaalne areng saaks toetatud, et õppimine arendaks õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust. Kool on neid põhimõtteid järginud osaliselt.

Kooli õppekavas⁸⁷ on kirjutatud, et õpetajad jälgivad õpilaste arengut ja toimetulekut ning vajadusel kohandavad õpet õpilaste vajadustele ning et kool tagab õpilastele, kellel tekib eeldatavate õpitulemuste saavutamisel ajutine mahajäämus, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Lisaks toetatakse andekaid õpilasi⁸⁸ ning nõustatakse õppetööd käsitlevates küsimustes õpilaste vanemaid⁸⁹. Õppekavas⁹⁰ on kirjas, et koolis toetatakse õpilaste soovi õppida ja omandada kõik õppekavaga ette nähtud õpitulemused ning parandada kõiki viiest madalamaid hindeid. Samas on selgitatud, et kui õpilane ja õpetaja ei

⁸⁴ PGS, § 6 lg 1.

⁸⁵ PGS, § 46 lg 9.

⁸⁶ Õppekava üldosa, üldsätted.

⁸⁷ Õppekava p 12.

⁸⁸ Õppekava p 11.

⁸⁹ Õppekava p 12.

⁹⁰ Õppekava p 9.2.

jõua järelevastamise või järeltöö sooritamise osas kokkuleppele, siis on õpilasel võimalus esitada kirjalik kaebus, mille direktor viie päeva jooksul lahendab. Kõiki hindeid, ka järelevastamise või järeltöö eest saaduid, on võimalik vaidlustada. 2021/2022. õppeaasta kokkuvõttes⁹¹ on kirjutatud, et õpetajatel oli 1–2 konsultatsiooni nädalas ning et õpilastel oli võimalik kõiki viiest madalamaid hindeid parandada. Koolis selgus, et kõiki hindeid saabki parandada: direktor⁹² ja õpetajad⁹³ kinnitasid, et see on võimalik, ning õpilased väitsid⁹⁴, et nad käivadki kolmesid ja neljasid parandamas, sest soovivad saada võimalikult hea tunnistuse. Nii direktor kui vestlustel osalenud õpetajad, õpilased ja lapsevanemad kinnitasid⁹⁵, et murede tekkides pöörduvad õpilased kohe õpetajate poole ja paluvad abi ning õpetajad informeerivad koheselt vanemaid, kui märkavad probleeme.

2021/2022. õppeaasta kokkuvõttes on kirjutatud⁹⁶, et sel õppeaastal oli eesmärk tõhustada tööd andekatega, ning kokkuvõttes on hinnatud, et seda pole piisavalt tehtud ja see ülesanne seatakse veel kord. 2022/2023. õppeaasta üldtööplaanist leiab andekate õpilastega seotud tegevusi. Seega üldtööplaan lähtub eelneva õppeaasta kokkuvõttest. Direktori sõnul⁹⁷ käivad andekad õpilased konsultatsioonides harva, õpetajad peaksid innustama neid rohkem osalema ja lisaülesandeid küsima.

Seadus⁹⁸ sätestab, et õpilase arengu toetamiseks korraldatakse temaga koolis vähemalt üks kord õppeaastas arenguvestlus, mille põhjal lepitakse kokku edasises õppes ja arengu eesmärkides, ning et arenguvestlusel osalevad õpilane, klassijuhataja ja piiratud teovõimega õpilase puhul vanem⁹⁹. Seaduse¹⁰⁰ põhjal kehtestab arenguvestluste korraldamise tingimused ja korra kooli direktor, kellel on kohustus esitada see dokument eelnevalt arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule. Direktor on kehtestanud õpilastega läbiviidavate arenguvestluste tingimused ja korra oma käskkirjaga¹⁰¹, eelnevalt on dokumenti arutanud ja selle heaks kiitnud kooli nõukogu¹⁰² ja õppenõukogu¹⁰³. Õigusselguse tagamiseks peab dokumenti kehtestades lisama kehtestamise dokumendile lisana ka kehtestatud dokumendi enda ehk käskkirjale tuleks lisada kehtestatud kord. Direktori käskkirjale korda lisatud ei ole.

Kooli arenguvestluste läbiviimise kord sätestab, et arenguvestlusel osalevad õpilane, tema vanem ja klassijuhataja, kuid kaasata võib ka teisi kooli töötajaid ja kohaliku omavalitsuse esindajaid, ning et arenguvestlus toimub kord aastas. Kui õpilane tuleb kooli õppeaasta keskel, toimub arenguvestlus kahe kuu jooksul. Enne arenguvestlust annab klassijuhataja õpilasele eneseanalüüsi ankeedi, mille õpilane täidab kokkulepitud ajaks arvestusega, et õpetaja jõuaks

⁹¹ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

⁹² Vestluse protokoll nr 3.

⁹³ Vestluse protokoll nr 6.

⁹⁴ Vestluse protokoll nr 2.

⁹⁵ Vestluste protokollid nr 2, 3, 5, 6.

⁹⁶ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

⁹⁷ Vestluse protokoll nr 3.

⁹⁸ PGS, § 37 lg 5.

⁹⁹ PGS, § 37 lg 6.

¹⁰⁰ PGS, § 37 lg 7.

¹⁰¹ Direktori 26.04.2019 käskkiri nr 1-1/4.

¹⁰² Nõukogu 25.04.2019 koosoleku protokoll nr 3.

¹⁰³ Õppenõukogu 26.04.2019 protokoll nr 4.

sellega enne arenguestlust tutvuda. 2021/2022. õppeaasta kokkuvõttes¹⁰⁴ on välja toodud arenguestluste eesmärgid, kokku 11, näiteks õpetada lapsele vastutust ja oskust oma õppimist jälgida. Nendest eesmärkidest lähtuvalt on koostatud arenguestluste küsimustikud. Enne arenguestlust koguvad vestluse läbiviijad infot õpilase edasijõudmise, arendamist vajavate tugevate külgede, motiveerimisvõimaluste, käitumise, sotsiaalsete ja eetiliste võimete ning enesehinnangu kohta. Arenguestlused protokollitakse vabas vormis. 2021/2022. õppeaasta kokkuvõttes¹⁰⁵ on kirjutatud, et arenguestlused viidi läbi kõikide õpilastega, kuid paljud neist toimusid koroonapiirangute tõttu veebis.

Direktor kinnitas¹⁰⁶, et arenguestlused on kõigi õpilaste ja õpetajatega toimunud ning et uutel õpilastel ongi arenguestlused kahe esimese kuu jooksul. Eelnevalt täidavad nii õpilased kui õpetajad eneseanalüüsi küsimustiku, tulemustest tehakse kokkuvõtted ning selgitatakse välja tugevused ja parandusvaldkonnad. Õpilased¹⁰⁷, õpetajad¹⁰⁸ ja lapsevanemad¹⁰⁹ kinnitasid, et arenguestlused toimuvad kord aastas. Lapsevanemate sõnul¹¹⁰ saavad nad oma lapse arenguestluse kohta tagasisidet, neile saadetakse ka vestluse protokoll. Järelevalves vaadeldi 2021/2022. õppeaastal gümnaasiumiastmes õppinud õpilaste arenguestluste dokumente ning selgus, et kõikide õpilastega on arenguestlused toimunud, uue õpilasega esimese kahe kuu jooksul. Tulemused on dokumenteeritud: ühel õpilasel on need tema soovil pabertoimikus, kõikidel teistel eKoolis.

Nii seadus¹¹¹ kui kooli kodukord¹¹² sätestavad, et arenguestlus võib toimuda ka tugimeetmena. Direktori sõnul¹¹³ tugimeetmena seni arenguestlusti toimunud ei ole.

Seaduse¹¹⁴ kohaselt peab õpilasele koolis vajadusel tagama tasuta vähemalt eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi ja sotsiaalpedagoogi teenused. Tugispetsialistide teenuse rakendamiseks loob võimalused kooli pidaja ning teenuse rakendamist korraldab direktor. Tugispetsialistidel on õpilaste õpiraskuste ja muude probleemide ilmnemisel, õpetajate ja vanemate nõustamisel ning õpilastele täiendava toe pakkumisel oluline roll. Järelevalve ajal töötasid koolis logopeed ja psühholoog, mõlema kvalifikatsioon vastab haridus- ja teadusministri määrusega¹¹⁵ sätestatud nõuetele.

Psühholoog asus koolis tööle 22.09.2022, ta töötab koormusega 0,2 ja on koolis ühel päeval nädalas. 21.10.2022 EHISesse psühholoogiteenust vajavaid ja saavaid õpilasi veel märgitud ei olnud, psühholoog alles vaatles õpilasi. Direktori arvates¹¹⁶ on koormus 0,2 piisav, sest seni on

¹⁰⁴ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

¹⁰⁵ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

¹⁰⁶ Vestluse protokoll nr 3.

¹⁰⁷ Vestluse protokoll nr 2.

¹⁰⁸ Vestluse protokoll nr 6.

¹⁰⁹ Vestluse protokoll nr 5.

¹¹⁰ Vestluse protokoll nr 5.

¹¹¹ PGS, § 58 lg 3.

¹¹² Kodukord, p 7.1.9.1.

¹¹³ Vestluse protokoll nr 3.

¹¹⁴ PGS, § 37 lg 2.

¹¹⁵ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“, § 4 lg-d 2 ja 4.

¹¹⁶ Vestluse protokoll nr 3.

koolis harva psühholoogi vaja läinud. Järelevalve ajal psühholoogiga vestelda ei õnnestunud. Logopeed töötab koormusega 0,5. Ta selgitas vestlusel¹¹⁷, et kontrollib õppeaasta alguses kõiki 1.–4. klassi õpilasi ja kui ilmneb, et laps vajab logopeedi abi, teavitab sellest vanemaid. Järelevalve ajal töötas ta 21 õpilasega. Logopeedil on nii individuaal- kui gruppitunnid, töö on põhjalikult dokumenteeritud, individuaalse arengu jälgimise kaardid on olemas nii paberil kui elektrooniliselt. Logopeedi arvates¹¹⁸ on tema koormus abi vajavate laste toetamiseks piisav.

2021/2022. õppeaasta kokkuvõtte kohaselt¹¹⁹ määras eelmine koolipsühholoog 1. klassi astujate abivajadused, tegeles õpilaste, vajadusel ka õpetajate ja vanemate nõustamisega. Logopeed hindas algkooliõpilasi, konsulteeris õpetajaid ja vanemaid. Logopeedi külastas järjepidevalt 11 õpilast, kelle funktsionaalne lugemisoskus ja õigekiri paranesid.

Koolis ei pakuta eripedagoogi ega sotsiaalpedagoogi teenust. Direktori sõnul¹²⁰ ei ole eripedagoogi ega sotsiaalpedagoogi vajadust ka hinnatud. Et tagada õpilastele eripedagoogi ja sotsiaalpedagoogi teenuse kättesaadavus, peab koolis vähemalt kord aastas vastava valdkonna spetsialist nende tugispetsialistide vajaduse kindlaks tegema ja vajaduse ilmnedes õpilastele ka vastavat teenust pakkuma.

Seaduses¹²¹ on sätestatud, et direktor määrab HEVKO, kelle ülesanne on korraldada koolisest meeskonnatööd ning koordineerida koolivälises võrgustikutöös osalemist. HEVKO toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel, nõustab vanemat ning teeb õpetajale ja direktorile ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või lisauuringute tegemiseks ning ühelt haridustasemelt teisele ülemineku toetamiseks¹²². Eespool toodud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise, testimise ja uuringute tulemused, samuti õpetajate tähelepanekud, tugispetsialistide ning koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel, rakendatud teenused ja tugi ning hinnang nende tulemuslikkuse kohta kantakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardile¹²³. Direktor on määranud HEVKO, keda koolis nimetatakse koordineerijaks, oma käskkirjaga¹²⁴, alates 23.09.2022 täidab HEVKO ülesandeid uus koolipsühholoog ja tema vastutab ka individuaalse arengu jälgimise kaartide täitmise eest. Eelnevatel õppeaastatel täitis HEVKO kohustusi logopeed¹²⁵.

Õppekava põhjal¹²⁶ lähtub kool haridusliku erivajadusega õpilaste õppe korraldamisel kaasava hariduse põhimõttest, üldjuhul õpivad niisugused õpilased tavaklassis. Erivajadusega õpilaste toetamiseks võib neile rakendada tugiteenuseid, koostada individuaalse õppekava, vajadusel ja vanema nõusolekul viia üle spetsiaalsesse rühma või klassi.

Koolis õpib 05.10.2022 EHISe andmetel kolm haridusliku erivajadusega õpilast, neist kaks on

¹¹⁷ Vestluse protokoll nr 9.

¹¹⁸ Vestluse protokoll nr 9.

¹¹⁹ Õppenõukogu 29.08.2022 protokoll nr 6, lisa 1.

¹²⁰ Vestluse protokoll nr 3.

¹²¹ PGS, § 46 lg 2.

¹²² PGS, § 46 lg 3.

¹²³ PGS, § 46 lg 7.

¹²⁴ Direktori 23.09.2022 käskkiri nr 1-1/2.

¹²⁵ Direktori 17.06.2019 käskkiri nr 1-1/12.

¹²⁶ Õppekava, p 11.

välisriigist naasnud ja üks on uussisserändaja. Direktori sõnul¹²⁷ pakutakse neile õpilastele eesti keele lisaõpet, kuid EHISe 17.10.2022 andmetel nimetatud õpilastele ühtegi tugiteenust ei rakendatud. See on vastuolus EHISe põhimäärusega¹²⁸, mis sätestab, et põhiharidust omandavate õpilaste kohta kantakse õpilaste alamregistrisse hariduslikud erivajadused, toe liik, tugiteenused ja koolivälise nõustamismeeskonna soovitusel andmed. Järelevalves selgus, et 21 õpilast saab koolis logopeedilist abi, kuid ka nende kohta EHISes vastav märke puudus. Järelevalves kanti nii võõrsilt saabunud kui logopeedilist abi saavate õpilaste andmed EHISesse.

Kool võib teha muudatusi või kohandusi õpilase õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas¹²⁹, selleks koostatakse õpilasele individuaalne õppekava (edaspidi *IÕK*), mis on sisuliselt töövahend õppe planeerimiseks ning milles on oluline ära märkida, mida õpetatakse õpilasele teisiti ja kuidas töö on planeeritud. Koolis reguleerib IÕK rakendamist õppekava¹³⁰. Koolis oli ka 2021/2022. õppeaastal välismaalt tulnud õpilane, õppenõukogu otsustas 17.09.2021 koosolekul¹³¹ viia ta ministri määrusele¹³² tuginedes sobivasse klassi ja ning määrata talle igal nädalal täiendavalt 1,5 eesti keele tundi. Direktori kinnitas¹³³, et eesti keele lisatunnid toimusid ja neist oli abi, koolis oli olemas ka õpilase individuaalne õppekava. 2022/2023. õppeaasta individuaalsed õppekavad olid järelevalve ajal alles koostamisel.

4.1. Ettepanek pidajale ja direktorile

Analüüsida, kas logopeedi ja psühholoogi koormused on piisavad, et tagada abi kõigile tuge vajavatele õpilastele.

4.2. Ettepanek direktorile

Kooli arenguveestluste korda kehtestades vormistada see dokument kehtestamise käskkirja lisana, et oleks näha, milline dokument täpselt kehtestatud on.

4.3. Ettekirjutused pidajale

- 4.3.1. Hinnata eripedagoogi teenuse vajadust ning tagada vajadusel koolis õpilastele eripedagoogi teenuse rakendamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 1. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.
- 4.3.2. Hinnata sotsiaalpedagoogi teenuse vajadust ning tagada koolis õpilastele sotsiaalpedagoogi teenuse rakendamine vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 37 lõikele 2 ning haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määruse nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“ § 4 lõikele 3. Täitmise tähtaeg: 01.02.2023.

¹²⁷ Vestluse protokoll nr 3.

¹²⁸ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 26 lg 2 p-d 16, 40, 41.

¹²⁹ PGS, § 18 lg 1.

¹³⁰ Õppekava üldosa, p 11.1.

¹³¹ Õppenõukogu 17.09.2021 koosoleku protokoll nr 1.

¹³² Haridus- ja teadusministri 19.08.2010. a määrus nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord“, § 5 lg 2 p 1.

¹³³ Vestluse protokoll nr 3.

4.3.3. Tagada, et eesti keele lisaõpet saavatele õpilastele oleksid vastavalt põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 18 lõikele 1 koostatud individuaalsed õppekavad. Täitmise tähtaeg 01.01.2023.

5. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon

Järelevalves kontrolliti õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust kehtestatud nõuetele¹³⁴ ning EHISesse kantud andmete (seisuga 19.10.2022) vastavust õppeasutuses kohapeal olevatele kvalifikatsiooni tõendavatele dokumentidele. Koolis töötas 37 õppe- ja kasvatusala töötajat (34 õpetajat, direktor, kes töötab ka õpetajana, logopeed, psühholoog). Järelevalves selgus, et põhikooli II ja III kooliastme käsitöö ja kodunduse ning tehnoloogiaõpetuse tundide andmiseks on sõlmitud Tallinna Kanutiaia Huvikooliga õppetegevuse läbiviimise koostööleping¹³⁵. Lepingus määratud õppetunde annavad kaks õpetajat, kumbki kümme tundi nädalas, kelle kvalifikatsioon õpetajana pole nõuetekohane. Nimetatud õpetajate andmeid EHISesse kantud ei olnud.

Direktor selgitas¹³⁶, et kuna koolil ei ole vajalikke töökodasid, kasutatakse Tallinna Kanutiaia Huvikooli ruume ja sealt saadakse ka õpetajad. Kuigi koostöölepingus ei ole nimetatud, kes tunde annavad, annavad neid kindlad õpetajad ja direktori teada on nende kvalifikatsioon õpetajana nõuetekohane, kuid seda ta kontrollinud ei ole.

Kvalifikatsioon ei vasta nõuetele järgmistel kooli õpilasi õpetavatel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Õpetaja, töösuhe ajutiselt peatatud – puudub õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping ja kvalifikatsioon EHISes märgitud nõuetekohaseks.
- 2) Klassiõpetaja (I kooliaste, 17 t) – puudub õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajatu tööleping ja kvalifikatsioon EHISes märgitud nõuetekohaseks.
- 3) Õpetaja (II–III kooliaste, 10 tundi) – puudub õpetajakutse, andmed EHISes puuduvad.
- 4) Õpetaja (II–III kooliaste, 10 tundi) – puudub õpetajakutse, andmed EHISes puuduvad.

Koolis töötavate kvalifikatsiooninõuetele vastavate õpetajate arv peab nende läbiviidava õppe ja kasvatustegevuse mahust lähtuvalt olema piisav, et tagada kooli õppekavas määratud õpieesmärkide täitmine ning õpitulemuste saavutamine¹³⁷. Koolis on I kooliastme õpetajate nädalakoormus kokku 115 õppetundi, nendest 98 tundi (85%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. II kooliastme õpetajate nädalakoormus on kokku 112 õppetundi, nendest 102 tundi (91%) õpetavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon vastab kehtestatud nõuetele. III kooliastme õpetajate nädalakoormus on kokku 165 õppetundi, nendest 155 tundi (94%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane. Gümnaasiumis on õpetajate nädalakoormus 98 õppetundi, kõiki tunde (100%) annavad õpetajad, kelle kvalifikatsioon on nõuetekohane. Eeltoodust tulenevalt saab kooli õpetajate kvalifikatsiooni

¹³⁴ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

¹³⁵ Õppetegevuse läbiviimise koostööleping 01.09.2022–14.06.2023.

¹³⁶ Vestluse protokoll nr 3.

¹³⁷ PGS, § 74 lg 9

hinnata PGSi¹³⁸ tähenduses piisavaks. Õpetajatel, kelle kvalifikatsioon nõuetele ei vasta, on vajalik taotleda õpetajakutse.

EHISE põhimääruse¹³⁹ järgi kantakse õpetajate alamregistrisse andmed põhi- ja üldkeskhariduse omandamist võimaldavate õppeasutuste tasemehariduse pakkumisega seotud õpetajate, koolijuhtide ja tugispetsialistide kohta. Andmete EHISesse kandmise alusdokumentideks¹⁴⁰ on tööleping, töövõtu- või käsundusleping, käesoleval juhul aga on huvikooliga sõlmitud koostööleping. Leping on väga üldine ja ei kajasta õpet läbiviivate isikute ja õpetaja töö spetsiifikaga seonduvat.

Täiendavalt oli vaatluse all õppe- ja kasvatusala töötajate riigikeeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses¹⁴¹ kehtestatud. Määrus sätestab, et C1-tasemel eesti keele oskus on nõutav õppeasutuste juhtidel, nende asetäitjatel ja õppejuhtidel ning eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajatel. Vähemalt B2-tasemel eesti keele oskus on nõutav pedagoogidel (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad). Kooli 37st õppe- ja kasvatusala töötajast puudub ametikoha nõuetele vastav riigikeeleoskuse tase 9 töötajal.

Seaduse¹⁴² kohaselt kehtestab kooli õppealajuhataja, õpetajate, tugispetsialistide ja teiste õppe- ja kasvatusalal töötavate isikute ametikohtadele korraldatava konkursi läbiviimise korra kooli hoolekogu (nõukogu). Nimetatud korra on kooli nõukogu kehtestanud¹⁴³.

5.1. Ettepanekud pidajale ja direktorile

5.1.1. Fikseerida huvikooliga sõlmitud lepingus selgelt ja võimalikult täpselt, kuidas teenuse osutamisega seotud isikud lähtuvad kooli õppekavas sätestatud, osalevad kooli ettevõtmistes ja alluvad direktori kui organisatsiooni juhi juhtimisele ja kontrollile, et kodunduse ja käsitöö ning tehnoloogiaõpetusega seonduv ei jääks välja kooli igapäevaelust ning et oleks tagatud õpilaste arengu kohta tagasiside saamine.

5.1.2. Teenuse osutamisega seotud isikute andmed kanda EHISE õpetajate alamregistrisse.

5.2. Ettekirjutus pidajale

Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, korraldada koolis konkursid nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.06.2023. Täitmise tähtaeg 01.07.2023.

¹³⁸ PGS, § 74 lg 9.

¹³⁹ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 17.

¹⁴⁰ Vabariigi Valitsuse 05.08.2004. a määrus nr 265 „Eesti hariduse infosüsteemi asutamine ning põhimäärus“, § 20.

¹⁴¹ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määrus nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“, § 9 p-d 6 ja 7, § 8 p 6.

¹⁴² PGS, § 74 lg 11 p 8.

¹⁴³ Nõukogu 17.06.2019 koosoleku protokoll nr 5.